

CASA DE CULTURA DE LES BERNARDES

del 2 al 17 d'octubre de 1992

Pianos d'Època

Mostra - Concert - Conferència - Curset

Inscripcions curset: de 2/4 de 9 a les 3 de la tarda
al Consell Comarcal del Gironès, c/ Hortes, 10, 1r

Foto portada: Museu de la Música-Barcelona

Fotos Pianos d'època: Pascal Herpin

Maqueta: Ramon Vidal i Sabatés

Revisió de textos tècnics: Joan Enric Roura (restaurador)

Imprimeix: Grafis/Sant, S.A.

Dipòsit legal: GI-1934/92

Presentació

Coincidint amb l'inici del nou curs, encetem la tercera acció musical sobre un tema monogràfic, els PIANOS D'ÈPOCA. Una acció nova i laboriosa en la línia traçada amb anterioritat, que demostra un cop més, l'interès del Consell Comarcal de contribuir al desenvolupament cultural de les nostres contrades.

Una proposta que s'articula sobre quatre eixos elementals: mostra, concert, conferència i curs pràctic d'iniciació a la restauració de pianos. Aquests es desenvoluparan entre els dies 2 i 17 d'octubre a la Casa de Cultura "Les Bernardes" de Salt i al Conservatori de Girona i poden donar una idea de l'evolució i varietat d'aquest instrument.

La mostra presenta una col·lecció de pianos europeus de característiques i mecanismes diferents i de les marques més antigues i reputades del continent: un Pleyel francès de l'any 1860, un Schiedmayer & Soehne alemany del 1895 i un Bösendorfer vienès de l'any 1898.

El concert permetrà acostar-nos a la sonoritat d'aquestes peces d'art. La conferència que versarà sobre la història i l'evolució del piano se celebrarà en el Conservatori de Música de Girona. El curs d'iniciació a la restauració i l'afinament de pianos ofereix la possibilitat als estudiants i professionals d'aprendre a conèixer millor el seu instrument. A més, aquesta mostra, serà una ocasió per als pianistes de provar i experimentar uns pianos avui irrepetibles, comparant "in situ" i per si mateixos el diferent so i les qualitats mecàniques de cada un d'ells.

Tot plegat, una acció innovadora i una bona ocasió que, sens dubte, els professionals i els estudiants de piano de la nostra comarca sabran valorar i de la qual els afeccionats a la música, en general, podran gaudir.

Volem des d'aquestes línies agrair, de forma especial, la col·laboració de Pascal Herpin, restaurador a Montpellier, qui ens ha cedit de manera desinteressada aquests pianos que formen part de la seva col·lecció.

MIQUEL BOSCH i PUIG
Conseller Comarcal de Cultura

“Protagonistes els pianos”
CONCERT AMB ELS PIANOS D'ÈPOCA

Schiedmayer & Soehne – 1895, Bösendorfer-1898, Pleyel-1860

a càrrec del pianista

ÀRPAD BODÓ

Obres clàssiques, romàntiques, impressionistes de:

Beethoven Ludwig van	(1770-1827)
Czerny	(1791-1857)
Chopin Frédéric	(1810-1849)
Liszt Franz	(1811-1886)
Albéniz Isaac	(1860-1909)
Debussy Claude	(1862-1918)

“Essent encara un infant vaig tenir ocasió de tocar el piano Chickering de Bela Bartók. També el famós Beregszaszy que havia tingut Franz Liszt. He tingut sempre una gran admiració per aquests instruments creats per la indústria artesanal del segle passat. Cada un d'ells tenia una pulsació diferent que no era pas fàcil dominar. Però obtenir la bellesa dels seus sons va ser una experiència inoblidable.

.....

Normalment el concertista de piano no escull l'instrument en què ha de tocar. Un bon pianista ha de tenir recursos tècnics i capacitat d'adaptació.

A. Bodó

.....

Acabat el concert hi haurà un DEBAT OBERT sobre l'evolució del piano, la composició i la interpretació.

Dia: Divendres, 2 d'octubre
Hora: 21,30 h
Lloc: Casa de Cultura “Les Bernardes” – Salt

Conferència:
“L’ORIGEN I L’EVOLUCIÓ DEL PIANO”
a càrrec de JORDI REGUANT
L’INSTRUMENT, LA TÈCNICA, EL REPERTORI

Dia: Divendres, 9 d’octubre
Hora: 21,00 h
Lloc: Auditori del Conservatori de Música de Girona

**CURS PRÀCTIC D’INICIACIÓ A LA RESTAURACIÓ
I AFINAMENT DE PIANOS**

Aquest curs va destinat als pianistes que desitgen conèixer millor el seu instrument i que volen prendre consciència tant de les seves possibilitats com de les seves limitacions.

Aquesta iniciació es farà en forma de pràctica, en tres fases que seran rotatives: Una dedicada al reglatge, una altra a la reparació i la tercera a l’afinament i l’harmonització.

A nivell teòric, els professors explicaran alguns aspectes de la fabricació del piano en general.

El curs es farà durant tot el dissabte 17 d’octubre, matí d’11 a 13, tarda de 15 a 17. Les Places seran limitades.

Professor: **Pascal Herpin**
Ajudant: **Philippe le Floch**

Preu: alumnes actius 1.000 ptes.
alumnes oïents 200 ptes.

Inscripcions: Consell Comarcal del Gironès
C/ Hortes, 10 1r - Girona - Tel. 21 32 62

MOSTRA

BÖSENDORFER

Any 1898 Viena

Cordes creuades

1/4 de cua : 164 centímetres

Marc de fosa

Mecanisme vienès de simple acció

Moble envernissat negre amb incrustació de llautó

Pianos propietat
de PASCAL HERPIN

DE PIANOS D'ÈPOCA

SCHIEDMAYER & SOEHNE

Any 1895 Stuttgart

Cordes creuades
1/4 de cua : 172 centímetres
Marc de fosa
Mecanisme de doble acció
Moble de palissandre envernissat

ns

PLEYEL

Any 1860 París

Cordes paral·leles
3/4 de cua : 220 centímetres
Marc de ferro fixat amb perns
Màquina Schwander de doble acció
Moble de caoba

Els pianistes que ho desitgin poden anar a provar aquests pianos d'època només trucant a les Bernardes amb anterioritat per demanar hora.

Els professors poden portar els seus alumnes amb grups reduïts.

Trucar al telèfon: 23 46 95.

2. El piano romàntic (1780-1850)

A l'època de Beethoven, 1810

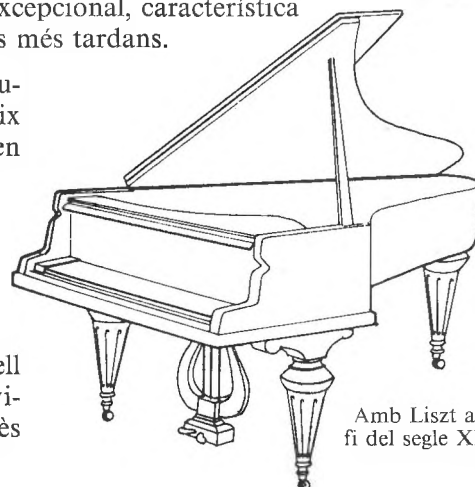
Chopin i el piano romàntic, 1840.

És a començament del segle XIX quan els fabricants es veuen obligats, per les exigències de la pròpia música, a interessar-se més pel mecanisme (expressió, atac).

Els primers virtuoses, cada vegada més exigents, contribueixen juntament amb els compositors a fer evolucionar el mecanisme cap a una major ductilitat de pulsació i una òptima potència d'atac.

D'aquesta forma el Hammerflügel (piano de cua) d'aquest període assoleix la seva maduresa amb una riquesa harmònica excepcional, característica que tendirà a perdre's en els instruments més tardans.

A partir d'aleshores, l'instrument evoluciona cap a una gran intensitat de so: creix la taula harmònica, les cordes augmenten de diàmetre i el marc apareix reforçat.

Amb Liszt a la fi del segle XIX

3. L'era industrial (1850-1920)

El 1850 l'instrument aconsegueix un nivell tècnic molt satisfactori, el mecanisme vienès conserva els seus adeptes i l'anglès pràcticament ha aconseguit la perfecció.

Les exigències de la comercialització obliguen els fabricants a aconseguir més robustesa i sonoritat. A més, la seva popularització comporta uns procediments de fabricació cada vegada més industrials. L'instrument es fa pesant i s'hi guanya pel que fa a l'amplitud de registre. Paral·lelament cap al 1860 té lloc el triomf del piano

vertical sobre el piano quadrat. El primer serà el principal beneficiari de tot el progrés tècnic de l'època i recuperà el retard que portava en relació al piano de cua, molt evolucionat des del 1850.

Les cordes creuades muntades en un bastidor de fosa daten d'aquesta època, així com l'adopció definitiva del mecanisme dels apagadors amb molla (anomenats de lama), que substitueixen els apagadors de baioneta.

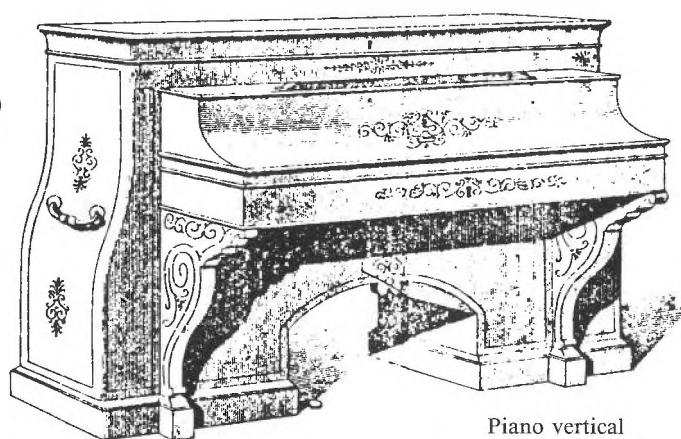
Però a començament del segle XX, podem constatar l'avenç de prop de mig segle de les grans marques sobre els petits fabricants que envaeixen el mercat d'instruments bastant mediocres.

4. L'estandarització (del 1920 als nostres dies)

Després d'un període de producció desmesurada corresponent als anys de postguerra, els anys 30-35 marquen el retorn d'un esperit d'investigació:

- d'una sonoritat alhora àmplia i vigorosa exigida per la música contemporània i les formacions d'orquestra simfònica.
- d'investigació per miniaturitzar l'instrument tenint en compte l'estretor dels habitatges.
- finalment, d'investigació per obtenir una major fiabilitat que el faci comercialitzable sigui quin sigui el país destinatari, a vegades en detriment de la musicalitat.

El jazz naixent influeix sens dubte en l'elegància de la sonoritat d'alguns pianos americans (1925). Al mateix temps que els fabricants francesos recerquen l'estètica "impressionista" de la sonoritat: el ronroneig intens dels greus, el color càlid del registre central, l'efecte perlat dels aguts, que només pot aconseguir-se amb un bastidor més pesant i un augment de la tensió de les cordes, la qual cosa fa que sovint l'instrument sigui més sonor que *cantari* i per tant, que doni l'esquena als encants dels pianos vienesos i els de la Belle Epoque.

Piano vertical

Consell
Comarcal
del Gironès

GENERALITAT DE CATALUNYA

DIPUTACIÓ DE GIRONA

Conservatori de Música de Girona
CONSERVATORI PROFESSIONAL DE MÚSICA ISAAC ALBÉNIZ

TIRREZ